

בית הדין הרבני ימשיך לדון במזונות ילדים ללא הסכמת שני הצדדים

טלטלה גדולה ורעידת אדמה התחילה בבע"מ 7628/17 (22/09/19), הקובע כי בית הדין הרבני אינו מוסמך לדון יותר במזונות קטינים באופן כללי, אפילו שצד אחד כבר כרך את סוגיית המזונות בתביעת הגירושין שפתח. למעט החריגים לכך, מזונות בהשבה, לרבות השבה עתידית בסייגים, וכן אם ישנה הסכמה מליאה של שני הצדדים לדון בבית דין רבני גם בסוגיית המזונות.

מחמת כן, מקצת בתי הדין החלו לקבל את "רוע הגזירה", לרבות בית הדין הגדול (תיק 1197104/3, מתאריך 30/01/2020), שאפילו אם צד אחד כרך את תביעת המזונות לתביעת הגירושין, עדיין הצד השני יכול לתבוע שבית המשפט בלבד יהיה מוסמך לדון במזונות. עיי"ש.

אולם לאחר כשנתיים מטלטלה זו, **בית הדין הגדול הטיל פצצת אטום חדשה** – (תיק 1250217/3) מתאריך- 10/10/2021. בפסק דין זה, שהינו מדהים ויסודי ביותר בן 78 עמודים, תקף ישירות מכל הכיוונים את טענת הבע"מ לשלול את סמכות בית הדין הרבני לדון במזונות קטינים במסגרת תביעת גירושין כרוכה (לפי המבחן המשולש), ובכך שואף להחזיר את מה שהיה כבר מקובל מקדמת דנא עשרות בשנים. וציינו שם, שבד"ר מותח ביקורת קשה על הספק שמוטל באחריות בית הדין הרבני לשמור על ענייני הקטינים, ז"ל "ניתן לומר בכל הכבוד הראוי, אך בכאב רב, כי אמירה זו מאוד לא מכבדת את בתי הדין הרבניים ויש להצר על כך שהועלתה על הכתב במסגרת כה נכבדה". והוסיפו שם "מתוך הערכה וכבוד רב אל ערכאה נכבדה זו של בית משפט העליון וקבלת סמכותה הברורה המוקנית לה על פי חוק. זאת, לצד כאב כן ואמיתי על חוות דעתנו של כבוד השופט מזוז, אשר נוגדת לדעתנו באופן ברור ובולט את לשון החוק וכוונת המחוקק...".

סיכום תמציתי מדוע בית הדין הרבני הגדול פסק שהינו מוסמך לדון במזונות הקטינים

1. המחוקק קבע במפורש שלבית הדין הרבני ישנה סמכות בכריכה

לבית הדין הרבני קנויה סמכות לדון בתביעת מזונות קטינים, מכוח סעיף 3 לחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), תשי"ג - 1953, המקנה לבית הדין הרבני סמכות לדון בכל עניין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות מזונות לאישה ולילדי בני הזוג.

2. הבע"מ נכתב רק על ידי שופט אחד בלבד בדעת מיעוט

כי שלילת הסמכות בהתאם לעמדתו של השופט מזוז נשארה **דעת מיעוט** בלבד בבע"מ, מאחר והשופט קרא לא הצטרף אליה וכל שכן שלא השופט הנדל. ומשכך פני הדברים, נמצא שדעת הרוב קובעת כי הלכת שרגאי היא הלכה מחייבת, אולם אינה מקבלת ומאשררת את עמדת המיעוט של השופט מזוז בנוגע לצמצום סמכות בית הדין הרבני "ולכן היא אינה חלק מפסק הדין שהתקבל בדעת רוב וכל שכן שלא כ'הלכה מחייבת', גם לא ביחס לבתי המשפט ולא רק ביחס לבית הדין הרבני".

3. הבע"מ לא ניתן במסגרת עתירה לבג"ץ

בע"מ זה מעולם לא ניתן במסגרת עתירה לבג"צ (בית המשפט העליון בשבתו כבג"צ) בהתאם לסעיף 15(ד) לחוק יסוד: השפיטה, ולכן אמנם הוא מחייב את בתי המשפט קמא, אבל לא בית דין דתי, שאינו "בית משפט" לפי הגדרת חוק זה.

4. הבע"מ סותר ומבטל הלכות קודמות, תוך חריגה מהכללים המקובלים

דבריו של השופט מזוז אינם בר סמכא, הואיל ובשורש דבריו מבטל הלכות קודמות ותיקות של בית המשפט העליון, תוך חריגה מכללי בית המשפט העליון עצמו בנוגע לאופן שינוי הלכות מחייבות קודמות.

השופט מזוז לא כתב מאומה, כמצופה ממנו, היאך ביטל הלכות ותיקות וללא "שהוא מסביר ומנמק כנדרש מדוע סבר שיש לסטות מהלכות אלה", ואף לא עשה זאת במסגרת הרכב מורחב כנהוג במקרים אלה, אלא בנה מהלך זה על "רוב מקרי בהרכב של שלושה" (ע"פ 2251/90, 04/09/91; ראה גם בג"צ 8150/15, בג"צ 1630/16, ע"א 1570/92, דנג"צ 5967/10, בג"צ 1336/16, ע"א 7336/18).

5. ההיקש של השופט מזוז אינו נכון

בית הדין הרבני הגדול דוחה על הסף את ההיקש שהמציא השופט מזוז, בין מזונות אשה למזונות ילדים. ולכן הכריעו, שלהבדיל ממזונות אשה שהבעל נפטר מהם רק בגירושין, הרי שסוגיית מזונות הילדים מתחזקת רק לאחר הגירושין, בדומה דווקא לסוגיית זמני השהות של הילדים שבדאי שיש סמכות לבית הדין הרבני לדון בהם.

6. תכלית הכריכה ליצור זירוה הליכים משפטיים בין הני הזוג

הבע"מ פוגע בראש ובראשונה בבני הזוג עצמם הבאים להתגרש, ולצערנו גם בילדיהם. במקום לסיים הכל בבית הדין הרבני, הבע"מ הורס הכל ונותן לצד אחד אינו מסכים לכריכה אפשרות לפתוח הכל מחדש בבית משפט לענייני משפחה, ולענות את הצד השני לעוד כמה שנים. וכתבו זאת בחריפות, וז"ל "כאשר לאחר סגירת שאר העניינים הכרוכים בתביעת הגירושין בבית הדין הרבני, יאלצו ההורים להמשיך ולכתת רגליהם ולהיאבק בבית המשפט לענייני משפחה בהליכים משפטיים נוספים בעניין מזונותיהם. הליכים יקרים ומתישים, השואבים את כספם וכוחותיהם של הצדדים, ולא פעם אף מעצימים ומבעירים מחדש את אש המחלוקת ומעירים את הכעסים האמוציונליים במסגרת התגוששות בהליכים משפטיים נוספים אלה, אחר שכבר במעט שככו בעקבות פסק דין הכולל שניתן בבית הדין הרבני בענייני גירושיהם".

לסיכום הדברים

בית הדין הרבני הגדול מסכם וקובע כי "בית הדין הרבני מוסמך לדון במזונות ילדים שנכרכו", ואין בבע"מ 7628/17 בכדי לשלול את סמכותו לכך.